

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kladóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kladóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kladó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 23. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 január 29.

Az oroszok bejelentik Lemberg kiürítését.

Az oroszok lengbergi pünkösdi királysága vége felé közeledik.

Már régebben híre járt, hogy az oroszok megkezdték a lengbergi kórházaik kiürítését. Ez az első lépés, amelyet a hátráló hadviselő fél megszokott tenni. Már akkor sejthető volt, hogy az oroszok dolga rosszul állhat Galiciában. Hindenburg lengyelországi diadalmos elnyomulása, a mi kárpáti, przemysli hős honvédeink és limanovoi vitézeink rettenhetlen ellentállása megtörték az orosz tenger hullámcsepéseit. A dagályra bekövetkezett az apály: az orosz seregek kénytelenek visszavonulni.

Lemberg nem stratégiai jelentőségű város; de mint tartományi főváros és egy vidék forgalmi központjának morális jelentősége van abból a szempontból, hogy nem közbömbös a közhangulatra, kinek a birtokában van. Az oroszok is ezért helyeztek súlyt birtokára s ebből magyarázható, miért igyekeznek most szépíteni előrelátható kivonulásukat.

Az oroszoknak ez a szépítgetése legszebb magyarázata a mi sikeres elnyomulásunknak,

*

Tudósításaink a következőket jelentik:

Orosz hiradás Lemberg közeli kiürítéséről.

Bécs, január 28. (Tud. táv.) A Prika Pacskaja Ruzs című orosz ujság január tizenötödiki számában a következőket írja: „Meglehető, hogy az oroszoknak nemsokára távoznok kell Lembergől; ne higgyék, hogy örökre, mert ismét eljövünk. Az osztrákok és magyarok ne örüljenek tulságosan.”

Ahol az Isten — ott a többség.

Budapest, jan. 28. (Tud. cenz. táv.) A német nagyfőhadiszállásról jelentik Az Estnek:

Tegnap Vilmos császár születése napján istentisztelet volt, azután csapatszemlét tartott a császár. A szemlén a németek uralkodója a haditudósítókhoz fordult:

— Jó reggelt!

Köszöntötte őket, aztán dicsérte szép cikkeiket, amelyek lelkesítik a harcolókat és az otthonmaradottakat egyaránt.

— Az van többségben, — mondta a császár, — aki Istennel tart.

Hindenburg és München városa.

Budapest, január 28. (Saját tud. táv.) München városa két millió márkát gyűjtött a Hindenburg-alapra s ezt közölte a tábornaggyal. Hin-

denburg megköszönte a közlést s többek közt a következőket válaszolta: „Isten segítségével a bűnös lelkiismeretlenséggel ránk erőszakolt háborút győzelmesen fogjuk bevégezni.”

Elsülyedt francia torpedónaszád.

Budapest, január 28. Hágából jelentik, hogy Nieuportnál ezelőtt egy héttel egy torpedónaszád elsülyedt. A hajó személyzetéből öten a tengerbe fulladtak.

Fanciaország háborúra csábitja Olaszországot.

Köln, január 28. A Kölnische Zeitung szerint a Perzeveranza figyelemreméltó cikkel száll szembe Franciaország csábitásaival, melyekkel Olaszországot a maga pártjára akarja hódítani. Ezt a munkát most

fokozott intenzitással üzik, mert a hármass ententent az a veszély fenyegeti, hogy Olaszország és Románia egymás közötti, valamint a két államnak a középeurópai hatalmakkal folytatott tárgyalásai a háboru végéig tartó olasz és román semlegességet fogják eredményezni. Franciaország célja az, hogy Olaszországot a háboruba keverve, segítségét igénybe véve, gyengítse, mert mostan bizony Olaszország olyan erős, hogy Franciaország számára a jövőre veszélyt jelent. Olaszországnak azonban csak arra kell gondolnia, hogy Franciaország a libiai háboru alatt milyen magatartást tanúsított, nyomban helyes ítélete lesz a mostani udvarlások értékéről.

A helgolandi ütközetben elsülyedt angol hajók.

Budapest, január 28. (A sajtóbizottság engedelmével.) Berlieni távirat hitelesen és pontosan ekképpen közli a helgolandi tengeri csata részleteit:

Hipper ellentengernagy hajórajja Helgolandtól nyugatra reggel 8 óra tájban találkozott össze a tulerőben levő angol hajórajjal. A német hadihajók azonnal esataformációt vettek fel, elnyult egyenes vonalat, amely délkeletnek fordulva teljes sebességgel rohant Borkum Cuxhaven irányában.

Az angol hajók ugyancsak esatavonalt, a német hajórajtól 20 kilométer távolságban párhuzamosan követték a német hadihajók vonalát. Elöl a Lyon, utána a Tiger és a Princess Royal haladtak. Az egész angol flotta az utolsó futó Blücher cirkálóra koncentrált a tüzelést. A Blüchert több lövész találta, gépe szétroncsolódott, a hajó oldalt hajolt és futását lassítani volt kénytelen, de azért minden ágyuiból tovább lőtt. Két angol torpedózuzó megközelítette, de a cirkáló heves tüzelésével elsülyesztette őket. Egy harmadik angol torpedózuzó indult erre a Blücher felé, látni lehetett, amint az angol hajó látszólag teljesen sértetlenül hirtelen fölrobban. Valószínűleg egy német tengeralattjáró sülyesztette el.

Hetven kilométerre Helgolandtól az angolok megfordultak és abbahagyták a küzdelmet. Az angol esatavonal képe már ekkor szánalmas volt. A elöl futó Lyon vezérhajó oldalt hajolt, a Tiger égett. Az egész harcavonal föl volt bontva, az egyes hajók füstfelhőben maradtak vissza. Egyszerre egy visszafelé rohanó torpedónaszád előtt torpedó lőtávolságban felbukkant a füstből egy angol esatacirkáló.

Azonnal torpedót lőtt rá, a torpedó talált. Az angol csatacirkáló elsüllyedt, ezt látta a csatavonalban haladó Moltke egész személyzete és látta az ütközetet figyelő német léghajó is.

A németek vesztesége a Blücher elsüllyedése és két cirkáló sérülése, az angoloké egy csatacirkáló, két vagy három torpedózó elsüllyedése, továbbá néhány más hajó megrongálása.

A Lyon és a Tiger angol csatacirkálók annyira megsérültek, hogy kénytelenek voltak visszavonulni.

A Kárpátokban nem támad többé az orosz.

Budapest, január 28. Az Est tudósítója jelenti, hogy a Kárpátokban a nagy havazás miatt a tűzérharc engedett hevességéből.

Uzsok elfoglalása folytán alapos a remény, hogy az Ung völgyének az oroszok által való nyugtalanítása teljesen véget ér.

Varsó alatt.

Berlin, jan. 28. Stockholmból jelentik: A londoni Westminster Gazette feltűnést keltett cikket közöl a moszkvai tudósítójának tollából az orosz hadsereg helyzetéről:

A tudósító azt írja, hogy Oroszországban sohase tápláltak annyira optimisztikus reménységet a háború kimenetelét illetőleg mint Angliában. Az angol és a francia sajtó eddig hamisan volt a helyzetről informálva. A nagyvezérkar Pétervárott és a harcéri vezérkar Lengyelországban sohase tettek olyan ígéreteket, amilyenekről az angol lapokban szó volt. A tudósító beszélgetett egy magasrangú orosz vezérkari tiszttel, aki felvilágosításokkal szolgált arról, hogy miért volt a háború kimenetele az oroszokra nézve kedvezőtlen. A vezérkari tiszt ezt azokra a hátrányos faktorokra vezeti vissza, amelyek nem voltak előreláthatók. Elsősorban illik ez a lengyelországi vasuti összeköttetésre, amely stratégiai szempontból teljesen esődöt mondott.

Egy másik magasrangú katonai autoritás a következőket mondta az újságíróknak:

„Egy milliós hadseregnek elsősorban elegendő területre van szüksége, hogy manővrozhatson s hogy frontja kellően kifejlődhessen. Szüksége van továbbá megfelelő széles frontra, hogy az összeköttetéseket, amelyek a nagyságának megfelelnek, s megvédhesse. Egy milliós hadseregnek, amely egy másik sereget be akar keríteni, megvan az az előnye, hogy harcveronalát meghosszabbítja, anélkül, hogy egyes pontokon hégagok támadnának. Ha tehát Oroszországnak olyan kiváló vasuti összeköttetése volna, mint amilyen felett a németek rendelkeznek, akkor a harcveronalat bármelyik ponton meg erősíthetné, még mielőtt a bekerített ellenség bármily ellenmozdulatot tehetne.

Nekünk azonban nem voltak vasutjaink. Az ellenség vasutvonalai több pontból indulnak ki, a mieink azonban csupán Varsóból. A legkisebb kiserlet, amely a mi megkerülésünkre irányulna, azonnal elvágná az összeköttetésünket. A „zsák” amelyet Lengyelország az Osowice melletti erődítéstől északra és a Visztula és a San egybetorkolása között képez, a legrosszabb harctér egy milliós hadsereg számára, amelynek mozgási szabadságra van szüksége. Teljesen céltalan óriási tulerőről beszélni, ha ez a tulerő egyáltalán nem tud felfejlődni és így nem lehet kihasználni. A mostani harcér olyan terület, ahol egy hadsereg, amelynek Lengyelországot kell védenie, vagy ott manővroznia és az ellenséget kiszorítani, folyton nagyobbodó és szaporodó csapatait fel nem használhatja.

A gabonakészletek lefoglalása.

A kamara véleménye.

Az élelmiszerek, különösen a kenyér és a liszt mennyiségek biztosítása a közönség részére az új aratás befejeztéig, a hadviseléssel járó kérdések egyik legfontosabbja, nehogy még a háború tartama alatt felüsse fejét a másik borzasztó baj, a kenyérinség.

A kormány az első lépést ennek megakadályozására már megtette a gabona és a liszt árának megállapításával. Hogy ezt az egész országban mily lelketlen módon igyekeznek az élelmiszerezusorások kijátszani, arról napról-napra megdöbbentő adatokat olvashatunk. De végre is ennek nem a kormány az oka, hanem a kormány rendeletének lanyha végrehajtása.

Ilyen körülmények között csakugyan alig marad más hátra, mint erősebb intézkedések behozatala. Ezek között elsősorban a rekvirálás.

Nagyvárad város tanácsa, a lakás- és élelmészeti-bizottság betérjesztése alapján szintén belátta, hogy tenni kell valamit a közönség legszükségesebb élelmiszereinek: a gabonának és a lisztnek kellő mennyiségben való biztosítása érdekében.

Megkereste a Kereskedelmi és Iparkamrát, hogy adjon véleményt, miként lehetne a város közönsége részére biztosítani az új aratás befejeztéig a szükséges gabonamennyiséget.

A kamara kellő alapossággal adta meg véleményét a város tanácsának a polgármesterhez intézett átiratában.

A kamara véleménye szerint Nagyvárad város kenyérmag szükséglete havi 20000 métermázsára, tehát hat havi szükséglete mintegy 1200 waggonra tehető. A városnak tehát ilyen mennyiségről kellene gondoskodni.

A gondoskodás mikéntjére irányadó törvény módot nyújt a miniszteriumnak, vagy felhatalmazásával a közigazgatási hatóságoknak a gabonakészletek összeírására, sőt az élelmicikkek előállításával, feldolgozásával és forgalombahozatalával foglalkozó üzemek birtokosait kötelezheti, hogy üzemüket a miniszterium által megjelölt módon folytassák s hogy a malmok a buza és rozs lisztet csak más termények örleményeivel keverten hozzassák forgalomba, sőt a keverés arányát is megállapítsák.

A kamara véleménye szerint sürgős gondoskodás szükséges, hogy lépések tételesen arra, miszerint a közigazgatási hatóságok a buzakészleteket összeírják s hogy a tulajdonosok s saját szükségletükön felüli készletük mennyiségét a hatóságnál bejelentésük. Eszközölje ki a város a jogot, hogy az így felvett készletek készpénzért és a megállapított legmagasabb áron a hatóságnak átengedtesse.

Mivel pedig az országban nem minden területen van elég készlet-mennyiség, országos és egységes intézkedés történjék, hogy a bőséges készlettel rendelkező közigazgatási területekről hiányzó szükséglet mérvéig a rekvirált terményfelesleg más közigazgatási területre áttulatható legyen.

Még célravezetőbbnek tartaná a kamara, hogy ha az országosan rekvirált összes ter-

ményeket, esetleg szerződés szerűen a hazai malmokban megőröltetné s a szükséghez képest a lisztet kontingentálva szétosztatná a kormány. Így biztosítani lehetne, hogy fokozatosan a lakosság szükséglete az új termés betakarításáig fedeztessék.

Ha ezen eljárás által, vagy ha nem országosan rendezik a kérdést, szükséges, miszerint a város eszközölje ki, miként a finom tézta-liszt is csak árpaliszttal keverve legyen forgalomba hozható.

Szükséges volna továbbá, a kamara véleménye szerint, a másik kétfajta buzaliszt keverési arányának is oly megváltoztatása, melynél a buzaliszt arányszáma megfelelően csökkentessék.

Végül kéri a kamara a város tanácsát, hogy a kamara által előadottakat sürgősen fogadta vegye.

Utban a harcér felé.

Korbucz Ágoston, a tenkei főszolgabíró-ság egyik tisztviselője önként jelentkezett katonai szolgálatra. Mikor a jelentkezésre megkapta az alispáni engedélyt minden vágya az volt, hogy minél előbb a harcérre mehessen. Tegnap levelet hozott tőle a posta, a melyben lelkes hévvel tudatja, hogy régi vágya teljesült s utban van a harcér felé. A levél érdekesen számol be az uti élményekről s a bihari fiúk hangulatáról. Cigányszóval, kártyajátékkal, dalolva mennek dicsőséget, babért szerezni.

Az érdekes levelet a következőkben közöljük:

Kedves Barátom!

Ezen sorokat elég kellemes társaság kártyajátéka s kibicék kellemes éneke közben írom, a waggonban.

Barátom! Ha látnád a bihari ujjoncokból összeállított prima kompániát! Valamennyien büszkék vagyunk reá. Bármely állomáson kérdezik tőlünk honnan valóságunkat, egyik-másik büszkén odavágja: bihari fiúk vagyunk, Biharországba való, ahol az Istennek a legjobb katonája terem. Ez szent igaz, magam is úgy vagyok vele. Örül a lelkem, amikor arra gondolok, hogy én is részt vehetek ebben a szent háborúban, mert hiszen szent háborúnak nevezhetjük, — s alig várjuk, hogy le-törhessük a zsarnok medvét. Régi óhajunk ez s ezt meg is fogjuk tenni.

Derék tisztjeink vannak. Ellátásunk jó, meleg ruhánk van, szóval mindenünk megvan. A legérdekesebb ruhadarab a hóköpenyeg. Ez egy vászonból készült hófehér kabát. Olyan kísérteties valami s humorral tölti el az embert. Nagyon jó szolgálatot tesz s a hóval borított helyen igen használható, amennyiben az ember láthatatlanná lesz benne.

A waggonbeli kellemes perceket egyik előidézője Turbucz Gyula mezőtelegdi zenész, aki hegedűjét is magával hozta. / huzza, huzza s csak mindig huzza. Néha a saját nótájára is rágyújt, amely a következőképpen szól:

»Vágják az erdőn az utat,
Most viszik a cigányokat.
Viszik-viszik szegényeket
Szegény cigánylegényeket« stb.

s azután következik a többi... Sok érdekes dolgot tudnék írni, azonban megmozdult a waggon s olyan kellemesen ringat, mint kis gyermekkoromban a bölcső. Megyünk.

Ha lehetséges lesz, még írni fogok. Most pedig Isten áldását kérve vagyok őszinte, hazafias szeretettel

1915. január 26.

Korbucz.

A 18 és 19 éves népfelkelők sorozása.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XX t.-c. alapján utasítanak mindazon népfelkelésre kötelezettek, kik az 1895. és 1896. évben születtek, valamint azon 1891. évi születésűek, kik sorozó, vagy vegyes felülvizsgáló bizottság által 1914. év végéig fegyverképtelennek osztályoztattak, illetőleg katonai vagy honvéd felülvizsgáló bizottság által a közös hadsereg, haditengerészet, a honvédség vagy a csendőrség kötelékéből 1914. év végéig elbocsátottak, vagy állítási kötelezettségüknek eddig eleget még nem tettek, továbbá azok a 33-36. év közötti egyének, kik időközben a magyar állampolgárságot megszerezték, hogy összeírásuk végett a tartózkodási helyi községi előljárási bizottság (városi hatóságnál), kis községekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek és pedig Nagyvárad város területén tartózkodó fentebb megjelölt népfelkelésre kötelezettek **1915. évi január hó 28-ik napjától, február hó 6-án este 5 óráig bezárólag Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztályánál** (Városháza II. emelet 32. számú szobában).

A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv, vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány, illetőleg népfelkelési igazolványi könyv, igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének, összeírásuk után az előljárási bizottság később közzeendő rendelkezéséhez képest folyó évi február hó 18-ika és március 24-ig terjedő időközben és helyen népfelkelési bemutató szemlére fognak behivatni és elővezettetni és ott alkalmaságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyerne értesítést.

A népfelkelésre kötelezettek, a bemutató szemlére egy megbízható kísérővel fognak utazni s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia és hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hivatnak be bemutató szemlére, mint a magyar állampolgárok.

Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényvel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie.

A népfelkelési bemutató szemlére való megjelenés és egyúttal bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek;

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a magyar kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek;

c) a posta és távirtda intézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. és kir. triezsti tengerszállítási vezetőség által külön kijelölendő tengerhajózási vállalatok-

nál állandó forgalmi szolgálatot teljesítő vagy azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek;

d) a kőszénbánya munkásosztágozokhoz tartozó népfelkelésre kötelezettek;

e) a községek és városok által kiállított népfelkelő munkások, valamint az egyéb különleges hadicélú szolgálatokra igénybevett népfelkelésre kötelezettek;

f) azon népfelkelésre kötelezett egyének, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig is névszerint felmentve voltak; végül

g) a bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek felszentelt papjai, illetve felavatott lelkészei és papi jellegű tanára.

Az itt felsorolt népfelkelésre kötelezettek az e) alatt említettek kivételével alkalmaztatásukat, valamint azt, hogy ezen alkalmazásban már 1915. évi január 1. óta állanak, az összeírás alkalmával községi előljárási bizottság (városi hatóság, körjegyző) előtt, illetve az f) alattiak felmentésüket előljárási hatóságuk, igazgatóságuk, illetve munkásosztág parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

Nem tartoznak megjelenni a népfelkelési bemutató szemlén a nyilvánvalóan alkalmazatlanok.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki a népfelkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetettik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Kelt 1915. évi január havában.

Az elesett hősök emlékezete.

Igen figyelemre méltó és a háborús viszonyok társadalmi tevékenysége tekintetében igen szimpatikus eszme megvalósítására hívja fel az Országos Hadsegélyező Hivatal az intéző körök, nevezetesen a városi és megyei hatóságok figyelmét.

Arról van szó ugyanis, hogy az elesett hősökre vonatkozó minden reliquiátát, úgy mint a róluk szóló hírlapi cikkeket, a közszájon előforduló elbeszéléseket össze kell gyűjteni, amelyeket azután az ezeknek megőrzésére szolgáló könyvben megörökítenek.

Tanulságos és fontos volna ezeknek az összegyűjtése azért is, mert ezekből a jövőben nemzedék számára a követésre méltó legendák és példák egész dicső sora keletkezne.

Másrészt a nagy világháborút megíró historikusok is meríthetnének anyagot művük megírására.

Legnevezetesebb és leggyönyörűbb feladata pedig az volna ennek a gyűjteménynek, hogy az örökkévalóság számára lennének átadva azok a szürke hősök is, akik a nagy küzdelemben elvérezve hazájukért itt e földön nem nyerhették el a méltó elismerést.

A Hadsegélyező Hivatal e tervének megvalósítása miatt leirt az összes intéző hatóságokhoz és ezekben a támogatásukat kéri a nemes ügy érdekében.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Harcéri tudósítás versben.

Megmentett ezredorvos.

Király János közhuszár Szalárdról. Ő is megkapta azt a szép kitüntetést, amit az orosz adott minden huszárnak. Vörös ördög. És hogy megérdemli ezt az oroszok előtt rettegett nevet azt már amugy is tudjuk, hiszen minden magyar huszár réme ma az ellenségnek. Király János a harcéréről minden alkalommal küld tudósítást az édesanyjának. Érdekes, hogy minden levelét versben írja a hős huszár. Egy ilyen levelet beküldött hozzánk a szalárdi tudósítónk.

A levelet, mely különben egy érdekes csatáról számol be és az ezredorvos megmentését is leírja, egész terjedelmében közöljük.

Kelt levelem a harcéreren 1914. nov. 28. Kedves idős anyám most írok rólunk egy verset a megtörténtekről.

Történet a világháborúról.

Augusztus 1-én tört ki a világháború.

Azóta sok kis lány sok asszony szomorú.

De nem szomorúak a magyar vitézek

Az atakra élvel napal készek.

De a gyáva kozák nem jön az atakra

Mert attól fél hogy a huszár kard bicskára huzza

Ha meg lát egy huszárt azt hiszi hogy ördög

Ássa is magának előre a gödröt.

November hónapnak ugy huszadika körül

Az első huszár ezred majd egész kimerült

Tűz harcot folytatott majd egész éjszaká

Orozva az orosz egész körül fogta

A dolog ugy történt mit nem is gondoltunk

Régi kvártélyunkra szépen bemarsoltunk

Gyanus volt a dolog és parancsot kaptunk

Nyergeket a lovon mindyájan fenn hattuk

Hevedert ereszték és megyek a kutra

Hát egy golyó a fejem majd keresztül furta,

Ledobom a vedret szaladok nyergelni,

Az istálló végit golyózápor veri.

Fegyver ropogás lett az egész faluban.

Merre menjünk innen én csak azt halgattam.

Egyszer csak azt hallom hogy a kapitány ur Pálfi

A századának aztat vezényeli,

A század most már srit mars utánam

Akora magamat az utcán találtam

Mentünk mindnyájan a kapitányunk után

Vitéz kapitányunk svarmot komandéroz

És mi meg huzódunk ki fűhöz ki fához

Lövöldözni kezünk a falu közepére.

És egy hangot hallunk a nagy sötétségbe

Menesetek huszárok mert engem elfogtak

Megösmertük hangját az ezredorvosunknak

Hurát kiáltottunk és gyorsan tüzeltünk

S így az orvosunkat szépen megmentettük.

Ugy 2 óra tájon lett a harcnek vége

Néhány orosz a fegyvert szépen letette.

A többi szétzaladt mint a kotlás csirke

Mikor közé csap a kánya vagy a vércse.

Mi eztán történik azt is leírom

De most már elfogyott mind a papirosom

Ha lesz papirosom majd írom a többit

Most már a szerkesztője írja alá nevit.

Huszár Király János ennek a szerkesztője

Szalárdon született most 21 éve.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserpesedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÈME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13-02**

Virágok, amelyek a harcmezőn nyíltak.

— Saját tudósítónktól. —

Hiába az élet áttör a halálon is!

Vörös fölöttünk az égboltozat, megrendül lábunk alatt a föld is. Tört remények, szétfoszott álmok maradnak vissza a kemény rögre esorduló vérfolyamok nyomában.

Mégis ott, ahol mindennapos a halál és a szenvedések és nyomorúságok nyomasztó árnyékában borzalmak élnek, még ott is előtörnek az emberi lelkekből a drága és fenséges érzésektől pompázó virágok.

Kivirulnak és áttörnek ezek a szenvedések erős szikláján is.

Hős katonáink ott küzdenek az idegenben s ha kell meghalnak. Mert lelkük tele van friss erővel, bátor és magyaros energiával. A tiszta és nemes gondolatok becses ideálizmusa oszlatja ki ezt az erőt. A csatatéren küzdő katonáink lelke minden léleknel érzékenyebb, minden viasznál lágyabb és minden hangszernél rezonálóbb s ha a megpróbáltatás, a küzdelmek órái elmúlnak, ha rövid időre a béke és a nyugalom finom fátyola borul rájuk, felfakadnak a lelkekből az intim érzésektől illatos virágok.

Kivirulnak azonban ezek akkor is, ha ott élnek benne a harc vérzivatarában. Az ősmagyar melankólia és a könnyeken keresztül ragyogó humor csillogó harmata ezüstlik ezeken a lélekből előszökő virágokon.

Ezekből gyűjtöttem össze egy drága csokorra valót.

Nem magyar bakának való.

Egy szelíd arcú, mosolygó tábori lelkész mondta el.

A fiúk ott feküdtek a lövészárokból. Bőmbölték az ágyuk, zúgtak a golyók, szóval teljes volt a háboru nagy koncertje.

A magyar bakák lövészárkait feltűnően keresték a srappellek. Hol előttünk, hol hátunk megett robbantak fel. Ugy szerettek volna az orosz tüzerek ránk találni.

Mindhiába. Hasztalan küldözgették felénk szives üdvözléseiket, mi nem tudtuk megkapni.

Egészen délutánig folyt ez a keresgélés az orosz tüzéréség részéről, miközben megszámláltunk vagy 500 lövést.

Az orosz tüzerek úgy látszik, hogy megharagudtak reánk. Most már kezdtek közeledni a lövések a mi lövészárkunkhoz. Azonban ez a legkevésbé zavart meg bennünket. Jó fedezékünk volt, jöhetett egész bátran a srappellek esője.

Egyszer csak az egyik baka kíváncsian kidugta a fejét. Nagyon rabiatos és szilaj gyerek volt. Meguntá már a bujkálást. Azt mondta, hogy ki akarja magát egy kicsit bámulni. Ki is bámult nagy merészséggel és mintha odahaza volna a mezőn elkezdett szónokolni.

— Hej a komisz muszkája. Hogy lövöldöz. Nézzétek csak, hogy repülnek a golyóbisok. Ni, — kidöntött amott egy nagy fát. Pedig nem bántotta szegény. . .

Alig mondta ki az utolsó szót, közvet-

len előtte egy srappell robbant fel. A baka elesik és visszahanyatlik az árokba.

Tüstént oda kusztunk hozzá. Hát látjuk, hogy a bal arca véres. Keresztül ment rajta egy srappell golyó.

Egyszerre csak kinyitja a száját és beszélni kezd. És ime a szájából kiesik a golyó. Nagy volt a csodálkozás a többi katonák között és mondták:

— Hej te András, de szerencséd volt. El is vihette volna a nyelvedet ez a golyó. András pedig nagy lelki fölényrel, szinte büszkén adta meg erre a választ.

— Mit, az én nyelvemet ütött volna ki. No de ilyet! Tudom én mi a jó. Ez a komisz golyóbis nem magyar bakának való. Sokkal jobb az én gusztusom, nem kellett és egyszerűen kiköptem.

A bakák mindnyájan nagy megnyugvással vették a választ, mert hisz igaz is (gondolhatták) a golyóbis nem magyar katonának való eledel. Még ha turós gombóc volna . . .

Kis galambom lelke volt.

A levegőben megérezte a vad és kegyetlen embermészárlás furcsa illata.

A gránátok méteres üregeket vágtak ki a földből, az eget egészen eltakarta a löporfüst vastag felhője.

Minden katonán erőt vett a harei izgalom őrzítő láza, emberfeletti megfeszítésket fejtett ki mindegyik.

— Én mondja a főhadnagy — csapatommal a lövészárokból voltam. Szemben velünk volt az oroszok lövészárka. Ugy 300 lépésnyire. A mi árunk is tulajdonképpen az oroszoké volt. De az azelőtti napon kiverjük belőle őket.

Reggel jött a parancs, hogy ezt az elfoglalt lövészárkot mindenáron meg kell tartanunk. Az utolsó emberig.

Megmondtam a katonáimnak a parancsot. Figyelmeztettem őket, hogy mi vár rájuk. A hős fiúk mind lelkes kiáltással fogadták meg, hogy életük árán is megvédik az árkot.

Reggeltől délig szünet nélkül tartott a fegyvertűz. Eközben messziről felénk zengett az ágyuk félelmes basszusa.

Délben egy kis szünet állott be. A futóárkokon keresztül megkaptuk az ebédet. Ezt a katonák jóízűen elfogyasztották, mintha csak otthon lennének.

Az egyik baka azonban nem evett. Fénylő szemekkel egy helyre bámult. Odanéztem én is. Látom, hogy a lövészárkunktól vagy tíz lépésnyire egy fehér galamb gubbaszkodik.

Figyelni kezdtem, hogy mi fog történni. Hát egyszer csak látom, hogy a baka kimász az árokból és leül ennek a szélére. Közben egy kenyéret tart, letör belőle egy darabot és a kenyérmorzsákat odaszórja a galamb felé.

A fehér galamb boldog örvendezéssel kap a morzsák után és a baka örömmel nézi, amint eszik.

Hirtelen fegyverropogások hallatszanak,

látnom, amint az orosz lövészárokból a bakára lönek. Pár perc múlva a baka előttem esett be a lövészárokból.

Két golyó találta. Az egyik a kezén ment keresztül, a másik a szívére. A keble felett a bluzon egy parányi rubintos vércsepp.

A többi katonák megriadtan mennek hozzá, egy falubelije karjaiba veszi és amikor megkérdezik, hogy mi történt vele, halkán suttogja:

— A kis galambom jött el hozzám bucsuzkodni. A kis galambom lelke volt.

Mindig csak az Őrzse.

Délutáni sziesztázuskor mesélte el a népfőlkelő hadnagy.

A Drina partján játszódtott le ez a jelenet. Szép este volt. A folyó úgy suhant nesztelenül a partok között, mint mesebeli kigyó. A csillagok szép leányokként nézgették magukat a folyó tükrében. A távolban, mint komor örök állottak a hegyek. A kopár és ellenséges szerb hegyek.

A parton a katonáim a tűz mellett beszélgettek. Egyesek még szalonnát piritottak. A legtöbbje azonban abban a kellemes állapotban volt, mikor a harcok után az édes békeesség karjaiban pihenve az elmaradt és messzetűnt otthon kedves képeit igyekeznek elővarázsolni.

Mindenről esett szó. Egyik a szerbeket szidta, a másik az eltűnt falubelijéről beszélt, a harmadik a pajtását vigasztalta. De a legtöbbet mégis az elhagyott otthonról beszéltek. A kis házról, az udvaron álló akác-fáról, a hizókról, az asszonyról és a gyerekekről. Megható volt hallgatni a katonák meleg érzésektől átszellemült beszélgetését.

Csak még egyszer otthon lehetnék, volt az állandó refrén.

Adnék Szent Antalnak egy szép kék selyem terítőt — ígéreti egy szakállas népfőlkelő.

Nem megyek többé koreszába, nem iszom pálinkát és nem rugom be, csak még egyszer lássam az én árva bogaramat — suttogja remegve a másik.

— Hej az az Őrzsi, csak az bánt engem.

Vajjon mit csinálhat, kire vár a kis kapuba. Biztosan elfelejtett engem. Jaj de csapodár egy teremtés is volt mindig. Csak legalább még egyszer vihetném a táncba.

Hej Őrzsi, Őrzsi mit csinálsz te, gondolsz e rám, imádkozol-e értem — tejeles száju baka gyerek, aki úgy véletlenül került az öreg katonák közzé, így eresztette szabadjára buját a tábornok mellett.

Az öreg katonák csendben hallgatták a fiatal gyerek panaszkodását és arcaikra kis tündérek jószágos derüt hintettek.

A fiatal baka pedig csak tovább panaszkodott:

Hej az az Őrzsi — az az Őrzsi.

Egy novella téma.

Olyan ez, ami alább következik, mint egy finom mozaik a háboru nagyképes-könyvéből.

A kapitány kemény katona volt. Tapasztalt és higgadt, aminek már sok eredményes tanujelét adta. Katona volt a tűzben, a szolgálatban, de ember is, gyengéd érzésű és jó apja a katonáknak.

A kis zászlós kedves és törekeny volt, mint a Herceg regényekben, a fiatal katonák. Romantikus volt. Rózsa szirmokkal táplálkozott és a holdvilágot falta.

E jellemzés szükséges — mondja a snájdig és fess huszártiszt — mert fontos történet megértéséhez.

Összekeverültek egy nyugodt napon a kapitány és a fiatal zászlós. Valami parasztház volt a közelben. Ebben volt egy tűrhető berendezésű szoba. Volt egy ágy benne, a falon egy kopott tükör, a kályhán egy pár piros alma. Az asztalon két képesnaptár és régi újságok. Szóval hetek kulturátlansága után a kultura egy kis oáza. Az asztal körül székek is voltak. A kapitány és a zászlós leültek.

Egy darabig hallgattak. Majd a kapitány kezdte meg a beszédet.

Az otthonról beszélt, ahol már, ha halak is jelentkeznek a szép élet. Megnyílnak a színházak, benépesülnek a korzók ékes asszony és leány seregekkel.

A fiatal zászlós arca a kapitány beszéde alatt egészen elkomorult, majd lázas piros lett és hangosan közbevágott a kapitány beszédébe.

— Kapitány ur egy szegény halottat ébresztett fel lelkemben. Azt hittem, hogy ebben az emberpusztításban, küzdelemben elfelejttem azt, ami belőlem otthon maradt. Felriasztotta bennem a kultura után való vágyat. Meghazudtolta azt, hogy én csak katona vagyok. A felébredt kulturvágy most árva gyerekként sir fel lelkemből.

Amint beszélt, feltűnt előttem, mint valami messiás kép a drága Tisza békés tája, felcsendültek körülöttem Faust áriái, a könyvek édes mákonyát éreztem ajkamon, a boldogság és a szép élet áldott aranyosóje hült reám . . .

A fiatal zászlós elhallgatott. A szobába egy katona lépett be. Parancsot adott át a kapitánynak. Indulni kell egy erdő megtámadására.

A kapitány karonfogta a fiatal zászlóst és elindult vele a katonákhoz, hogy a parancsot kiadja.

Halkan füttyölte ezalatt a Faust keringőjét. A kis zászlós szemében könnyek csillogtak.

(—a.)

Tüzér, huszár, gyalogos

vagy

bármely fegyvernemhez

előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul készít

iff. Erdős Albert.

A téli háború borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

Radu Demeter megyéspüspök gyászja.

Szerdán d. u. 2 órkor temették Tompaházán megható gyászszertartások között, egy nagyvidék gyászközönsége részvételével özv. Radu Jánosné, szül. MajorParaszkevét Radu Demeter megyéspüspök édesanyját.

A temetési szertartást dr. Marcu Izidor a balázsfalvi érseki székeskáptalani kanonok végezte Ciceronescu Sámuel nagyváradi székeskáptalani kanonokkal és nagy segédlettel. Az asszisztenciában 12 felszentelt pap vett részt és két diakonus, kiknek egyike dr. Papp Gergely volt a megyéspüspök titkára.

A remek koszorúkkal borított koporsót a gyász jelvényeivel felékesített hatókörös szekér vitte a távoleső halottasháztól a családi kriptához. A halott koporsóját követték az elhunyt fiai: Radu Demeter megyéspüspök, dr. Radu Jakab kanonok, Radu Miklós földbirtokos, leánya: Selagiánu Szeverné szül. Radu Theodora férjével és a messze vidékről összesereglett nagy gyászoló közönség.

A koporsót a templomban helyezték ravatalra, mely templomot Radu Demeter megyéspüspök építtette saját költségén és amely egyike a balázsfalvi érseki tartomány legszébb templomainak. A templom román stílusban épült, 1912-ben szentelték fel és rendkívül izléesen byzanci modorban készült falfestményekkel van ékesítve. A templom hajójában állt a ravatal, mely előtt a temetési szertartást végző dr. Marcu Izidor kanonok megható gyászbeszédet mondott, mely nagyon meghatóta a templomot megtöltő gyászoló gyülekezetet.

A gyászszertartás után rendkívül megindító volt mikor Radu Demeter megyéspüspök maga mondta el az abszoluóiót halott édesanyja felett könyörögve, hogy Isten oldja fel bűnei alól s adjon örök nyugalmat neki. Az ima alatt szem nem maradt szárazon.

Ezzel véget ért a temetés és a koporsót levitték a templom alatt épült családi kriptába s ott helyezték nyugalomra.

A temetés után román szokás szerint a megyéspüspök pomjánát, halotti tort adott a falu lakosságának.

Radu Demeter megyéspüspök kíséretével tegnap este 11 órakor érkezett haza a temetésről.

HIREK

Tájékoztató.

Január 31. Vörös-Kereszt Egylet közgyűlése a megyeházán d. e. 11 órakor.

Január 31. Vörös-Kereszt Egylet Belezna háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Február 2. Kath. Kör háborus délutánja.

Február 14. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Február 28. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 14. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 28. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Kinevezések a honvédségnél.

A hivatalos lap esütörtöki száma tömeges kinevezést közöl a honvédségnél, így a nagyváradi 4. honvédgyalozezrednél, a 2. honvédhuszárezrednél, a 8. táborigyus ezrednél is. Vitéz honvédek méltán megérdemlik az

előléptetést, hiszen valóságos legendákat halottunk már úgy tiszteik halálmegvető bátorságáról, mint a közlegények diadalmas szuronyharcáról, vitéz tusáiról is. Legnagyobb költőnk is azt mondta: „A világon legszebb név a honvéd-nevezet!”

A 4. honvéd gyalozezrednél a következő kinevezések történtek: Prikkel Gyula tart. főhadnagyot századossá nevezte ki a király; Neuschloss Kornél, Gorny József, Aliquander Lajos, Gergelyi László, Breier Elemér és Schiller Sándor tart. hadnagyok főhadnagyok lettek.

A 4. népfelkelő gyalozezrednél Ginzery Sándor, Tóber Rezső, Horvát Frigyes, Szunyoghi Szunyogh László, Kató József, Liszka Nándor dr., Herkely József, Szlovák Jenő és Várad Imre népfelkelő hadnagyokat főhadnagyokká nevezte ki a király. Dr. Kovács Gyula 4. gye.-beli népfelkelő segédorvos népfelkelő főorvossá lett kinevezve.

A 4. honvédgyalozezredben Juricskay Béla hadnagy gazdasági tisztet főhadnagygazdasági tiszté nevezte ki a király. Dr. Fischer Imre népfelkelő segédorvost a nagyváradi 4. népfelkelő parancsnokság állományában, a nyitrai 14. honvédgyalozezredhez való áthelyezés mellett főorvossá nevezte ki Ő Felsége.

A 2. honvédhuszárezrednél Szimay István tart. főhadnagy századossá, Ravazdi Barnabás, Wertheimstein Henrik, Fisch Ernő, Reischl Ágoston, és Hampel Gyula tart. hadnagyok főhadnagyokká; dr. Szilvássy Béla segédorvos főorvossá léptek elő.

A 8. honvéd táborigyus ezrednél Gráner Imre hadnagy főhadnaggyá, dr. Badies József főorvos ezredorvossá lépett elő.

Allatorvosokká lettek előléptetve a 2. honvédhuszárezrednél Antalfy Jenő, Földes Izidor és Kardos Ferenc allatorvosok; allatorvosgyakornokká: Balla Ferenc póttartalékos a 11. honvédgyalozezrednél, a 2-ik honvédhuszárezredhez való egyidejű áthelyezés mellett.

Segédorvossá lett kinevezve a 2. honvédhuszárezrednél dr. Illés Tódor Traján segédorvoshelyettes.

A 4. honvédgyalozezred legénységében Balogh József őrvezetőnek, Gál József és Huple Sándor gyalogosoknak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a II. oszt. ezüst vitézségi érmét adományozta a király.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacest.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző hivatala, Budapest, IV. Váci-utca 38.

* A város által jegyzett hadikölcsön. Nagyvárad városa tudvalevőleg 200000 koronát jegyzett a hadikölcsönre, olyképen, hogy ezen összeget a legutóbb felvett 3 milliós kölcsönből rendelkezésre álló összegből fedezi. A belügyminiszter értesíti most Nagyvárad városát, hogy a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta.

* **Kitüntetés.** Prizbil Károly 27. gyalogezredbeli századosnak az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésül a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadi-ékitménnyel adományozta a király.

* **Bán Lajos ezredes nyudija zása.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király Bán Lajos, a nagyváradi 4. honvédegyalozrednél létszámfeletti vezetett ezredes, nagyváradi hadkiegészítő parancsnoknak, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredménye alapján mint „rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan”-nak nyugállományba való helyezését elrendelte.

* **Halálozás.** Mély részvétellel értesülünk Zöldy Bertalan újvárosi róm. kath. tanítót, s a Katholikus Népszövetség pénztárosát ért gyászesetről. Édesapja Zöldy András folyó hó 27-én éjjel hosszas betegeskedés után jobblétre szenderült. Temetése ma 29-én lesz a Szacsavay-utcai lakásáról. Adjon neki a Mindenható örök boldogságot s dicsőséges feltámadást.

* **A Beleznay délután előkészítése.** A Beleznay délután rendezősége felkéri a nagybizottság ama hölgytagjait, akik a Beleznay-délutánon a háziasszonyi tisztiséget fogják betölteni, hogy ma délután 5 órakor a Biharmegyei Kaszinóban tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. A Beleznay délutánra a jegyek már mátlól előreválthatják a Hegedüs hírlapirodában.

* **Az iskolaszék ülése.** Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután rendezés havi ülését tartotta dr. Adorján Armin elnöke alatt. Az elnök először is bejelentette, hogy Nagyvárad város törvényhatósága januári közgyűlésében Nagy Vilmost és Harmathy Károlyt az iskolaszék tagjává megválasztotta. Elnök a jelenlevő Nagy Vilmost üdvözölte s tőle az esküt kivette. Az elnöki jelentés az időközi ügyekkel foglalkozik. Kiemelendő abból, hogy az összes iskolák most már, részint más tanintézetek helyiségeiben, részint bérhelyiségekben elhelyezést nyertek s az összes váradai tanintézetekben zavartalanul folyik a tanítás. Megjegyezzük, hogy a községi iskoláknak majdnem fele, 26 osztály, a zárdákban és más katolikus intézetekben talált otthont és csak nyolc osztály részére kellett a városnak bérházat igénybe venni. Lipsey József felfüggesztett tanítót a miniszter állásába visszahelyezte, a fegyelmi eljárás további folytatása mellett. Nagyvárad város tanácsa, fedezet hiányában elutasította a polgári fiú- és leányiskolához egy-egy segéd-tanító alkalmazását, — községi iskoláknál a Kovács S. János féle szabadalmazott ivókészülék alkalmazása és az olasz polgári leányiskolának női munka iskolával való kibővítése iránti iskolaszéki előterjesztéseket. Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

* **Bodnár Gyula balála.** Mint öszinte részvétellel értesülünk Bodnár Gyula m. kir. felmérési felügyelő tegnap este rövid szenvedés után meghalt. Az elhunyt Nagyvárad társadalmának egyik közszeretettben és tiszteltben állott tagja volt s elvesztése széles rétegben okozott gyászt. Temetése szombat délelőtt 10 órakor lesz a Sal Ferenc-utcai 2. számú gyászszobán. A halálesetről nyomban értesítették a felmérési felügyelőséget, ahol mélységes megilletődéssel vették tudomásul a szomorú hírt. A felügyelőség a halálesetről külön gyászjelentést adott ki. Egyben részvételt nyilvánította a gyászoló özvegynek és gyermekeinek.

* **A Vörös Kereszt Egylet közgyűlése.** Vettük a következő értesítést: A Vörös-Kereszt Egylet választmánya folyó hó 31-én d. e. 11 órakor tartja évi közgyűlését, nem mint jelezve volt a városházán, hanem a vármegyeház nagytermében.

* **Katonai temetések.** Szász Mózes honvédegyalozost, a 22-ik m. kir. honvédegyalozredből ma délután 3 órakor temetik a Sal Ferenc-utcai csapatkórházból. A halottat a Rulikovszky-temetőben temetik el. Tóth György az 5. sz. cs. és kir. gyalogezred közvitéze a csapatkórházban meghalt. Ma d. u. 2 órakor temetik el a csapatkórház halottas kamrájából a Rulikovszky-temetőbe.

x **Családi rum** vaníliával vagy ananászal literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* **Szegény árva orilány** falusi papi háznál házvezetőnői állást keres. A háztartás minden ágában jártas. Esetleges megkeresés a kiadóhivatalba.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutásos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár rt.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t. (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órá d. e. 9-től 12-ig.**

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczy-uton kapható.

x **Három liter** családi rumot készítho bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ara utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Legujabb táviratok.

Kétezer orosz halott a Kárpátokban.

Budapest, január 28. (Tud. táv.) Ungban és Beregben négy napos harc volt, mely az oroszok csufos vereségével végződött. A harcban az oroszok kétezernél több halottat vesztek.

Oroszországban békét akarnak.

Pétervár, január 28. Az orosz fővárosban óriási levertség vett erőt az embereken. Varsóból tömegesen érkeznek a menekültek, kiktől megtudták a valóságot. Mindenki óhajtja a békét.

Teherán megszállása.

Milanó, január 28. A török seregek Kasvinból előnyomultak s Teheránnak, Perzsia fővárosának megszállására készülnek.

Az oroszok csufos veresége a Kárpátokban

Budapest, január 28. (Hivatalos.) Az ellenségtől, immár Nagyág völgyét is megtisztítottuk. Az ellenség amely ebbe a völgybe Ökörmezőtől északra fekvő területig nagyobb erővel nyomult előre, tegnap utolsó jól megerősített állásait is kénytelen volt feladni. Toronyát elfoglaltuk és üldözés közben Wiszkówig jutottunk, ahol a harc az ellenséges utóvédek ellen újból megkezdődött. Vezérszállástól északra fekvő magaslatokon és Volsenál az oroszok nagyobb erősítések harcba vetésével még egyszer megkíséreltek, hogy elvesztett főhadiszállásukat újból visszanyerjék, de visszavertük őket. Eközben kétszáz foglyot és öt gépfegyvert vesztek. A kárpáti arcvonal többi részén a helyzet nem változott. Nagyág völgyétől keletre nyugalom van. Nyugat Galiciában és Lengyelországban tüzéségi harcok és kisebb akciók folynak. Höfer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Take Jonesku hőbörtje.

Budapest, január 28. A Nap munkatársa ma meginterjuvolta Take Joneskut Sinujában. A román exminiszter többek között a következőket mondta:

— Határozottan tudom, hogy a háborút Németország és ausztria idézték fel. Ezt ne sokára revüben is fogom bizonyítani. A külügyminiszter változás által Tisza, a ki-

váló kvalitású férfi a monarchiának abszolút urává lett s nagy súlyt biztosított Magyarországnak. Romániának az entente mellé kell állania.

Német győzelmek.

Berlin, jan. 28. Nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér.

A flandriai tengerparton Midelkerke és Slype helységeket az ellenséges tüzés bombázta. Braonei magaslatokon az ellenségtől tegnapelőtt elfoglalt hadállásokhoz kelet felé csatlakozó további ötszáz méter hosszú lövészárkot ragadtunk el. A franciáknak egy ellentámadását könnyű szerrel visszavertük. Az ellenségnek a január 25-étől 27-éig terjedő hereokban súlyos veszteségei voltak.

Több mint egyezeröttszáz halott francia maradt a haretéren a január huszonhetedikén jelentettekkel együtt egyezerkettőszáz hadifogoly jutott csapataink kezére. Vogézekben Semones és Brand környékén a franciáknak több támadását jelentékeny veszteségeik mellett visszavertük. Egy tisztet és ötven főnyi francia legénységet elfogtunk. A mi veszteségeink egészen csekélyek. Felső-Elszászban a franciák niederspach—heidweiler—hirszbachi erdő arcvonalon megtámadták a mi aspach—ammersweiler—heidweiler—hirszbachi erdő közti állásunkat. A támadásokat azonban mindenütt az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva, visszavertük.

Különösen súlyos volt az ellenség vesztesége Heibelweilertől délre és Ammerweilertől délre, ahol a franciák rendetlenségben vonultak vissza. Öt francia géppuska maradt kezünkben.

Keleti hadszíntér.

Az ellenségnek Gumbinnentől északkeletre ellenünk intézett jelentéktelen támadási kísérleteit visszutasítottuk. Bicumnál Lierpstól északkeletre egy orosz osztagot visszavertünk. Lengyelországban nincs változás. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Péntek: Szibill.
Szombat: Művészt.
Vasárnap d. u.: Fészek a viharban.
Vasárnap este: Vilmos huszárok. (Be mutató.)

Tompa Béla.

Meleg és ünnepies estéje lesz holnap a Szigligeti színháznak, mikor Tompa Béla a kedvelt fiatal színész lép a rivaldára, hogy szeretett közönségétől elbuesuzzék.

Fájó lesz a buesu, mert hisz egy olyan színész távozik el, aki az ő kiváló művészetét mindég az ő végtelen megértő és szenzibilis lelkén keresztül csillogtatta.

Nem azon színészek közzé tartozik Tompa Béla akinek játékát és művészetét merev formák szabályozták, hanem a tiszta és üdítő fiatal tehetség természetessége volt inspirálója minden alakításának.

Valahány darabban csak fellépett min-

dig exceltált az ő Istenáldotta tehetsége, le-nyugozta a közönséget az ő játszi és szeretetreméltó közvetlensége és mindig a legnagyobb érdeklődés kísérte minden egyes felléptét.

Most, amikor a haza szólította fegyverbe a fiatal színészt, bizonyára bucsufellépte alkalmával a közönség teljesen megtölti a színház nézőterét, hogy így honorálja azt a sok élvezetes órát, amelyet Tompa Béla az ő művészi egyéniségével és az ő kiváló alakításával szerzett a színház-látogató közönségnek.

Ma mikor a kúriák között megjelent ez a fiatal színész alakja, reméljük, hogy a teljesen megtelt nézőtér lelkes közönségének tapsviharja fogadja őt majd, hogy ezzel hálálja meg azokat a kedves órákat, amelyeket Tompa Béla igazi művészi és színészi tehetsége szerzett neki a szürke próza és a sivár valóság érzelmei közepe.

Egy igazi színész és egy igazi ember vesz bucsut az ő szeretett közönségétől és az események krónikása kéri a közönséget, hogy töltsen meg a színházat és az ő ünnepi jelenlétével tegye könnyebbé a bucsut az eltávozó Tompa Béla részére.

NYILTÉR

...

A nagyvárad 8. felmérési felügyelő-ség tisztikara mély fájdalomtól sújtva tudatja, hogy szeretett főnökük

legényei

BODNÁR GYULA

felmérési felügyelő

folyó évi január hó 28-án este 9 órakor rövid szenvedés után elhunyt.
Emlékét megőrizzük.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
1596/1915 szám.

Hirdetmény.

Az 1884. évi. XVII. t. c. 141. §-a értelmében az ipartestület kebelében alakított békéltető bizottság segédtagjai az iparhatósági biztos által összehívandó választó ülésen az iparossegédek által választandók.

A törvény ezen rendelkezéseinek megfelelőleg a békéltető bizottság segédtagjai választását 1915 évi február hó 7-ik napjának délelőtti 9 órájára tűzöm ki. Választás az ipartestületi székház tanácstermében fog megtartani.

Felhívom a képesítéshez kötött iparossegédeket, hogy a választás megejtése céljából a jelzett helyen és időben megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. január hó 18-án.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány
iparhatósági biztos.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
1753—915. szám.

Felhívás.

A M. Kir. Belügyminiszteriumnak az utlevél kötelezettség elrendeléséről szóló 285/915. M. E. számú rendelete alapján felhívom városunk közönségét, de különösen a szállodatulajdonosokat, hogy a náluk megszállott külföldiek bejelentésénél az osztrák állampolgárok nem esnek e rendelkezés alá az utlevelet is mutassák be, mivel ellenkező esetben az utlevelet felmutatni nem tudó idegen állampolgár ellen az 1903. évi VI. t. c. 16. §. értelmében a kihágási eljárás megindítása s ezenfelül az 1903. évi V. t. c. 10. §-a értelmében az államterületéről leendő kiutasítása s esetleg kényszer útján történendő eltávolítása végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915. január 23.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány.

1300—1915 szám.

Hirdetmény.

A háboruban a családok ezrei veszítik el fenntartójukat. Az elesett hősök özvegyeit nem hagyja el a magyar társadalom, amely ezekben a nehéz időkben példátlan készséggel siet a hadviselés nyomán támadt bajok enyhítésére.

E nagyarányú társadalmi tevékenység keltette életre azt az eszmét is, hogy intézményesen kell biztosítani a bucsúlelt mezején elvérzett katonák családjait a háború után bekövetkező anyagi megpróbáltatások ellen. Ezt a nemes emberbaráti célt kívánja szolgálni a most megalakult „Hungária Hadi Biztosító Pénztár.”

Ez a hadipénztár nyereszkesedés kizárásával alkotott, szövetkezeti jellegű, tisztán altruisztikus jóléti intézmény amelynek lényege az, hogy az itthonmaradt hitves, szülő, testvér, munkaadó vagy bárki más beiratja a hadbavonult egyént a hadi pénztárba, a háború után pedig a tagsági járulékból begyűlt összes befizetéseket felosztják azok közt, akiknek javára a háborúban elhalt tagok biztosítva voltak. Egy-egy befizetés egyszersmindenkorra 5 korona és egy-egy hadbavonult után legfeljebb 30 befizetés teljesíthető.

Minél többen lépnek be a pénztár tagjai közé annál nagyobb lesz a háború után felosztásra kerülő összeg és így közös érdeke mindazoknak, akiknek a haretéren hozzátartozójuk van, hogy a csekély befizetéssel biztosítsák maguknak hozzátartozójuk halála esetére a pénztár bevételeiben való aránylagos részesedést.

A befizető kockázata csupán annyi, hogy ha biztosított hozzátartozója hazatér a háborúból, az érte befizetett csekély tagsági járuléka azoknak a tagoknak javára marad, akik a háborúban elvesztették hozzátartozójukat. Ezt a csekély áldozatot pedig bizonyára szívesen meghozza mindenki, azért az anyagilag nem is értékelhető örömeért és előnyért, amit hozzátartozójának a háborúból való szerencsés megtérése jelent.

Kívánatos, hogy a hazafias és emberbaráti céllal megalakított intézmény a legszélesebb körben válik ismertté. Ez indítja arra a város tanácsát, hogy a Hungária Hadi Biztosító Pénztárt a legmelegebben ajánlja a város polgárainak figyelmébe abban a meggyőződésben, hogy a város polgárai ezt az intézményt ugyan olyan lelkes készséggel fogják támogatni, aminőt a háboros idők jótehermozgalmában a város polgárai részéről a város tanácsa örömmel tapasztalt.

Nagyvárad város tanácsának 1915. január 27-én tartott ülésében.

Rimler Károly,
polgármester.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra feltöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Méltóságvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évi lámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

$\frac{1}{4}$ hártról mindes nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Felhívás.

A büntügyi nyomozás sikeréhez főképen két körülmény szükséges: először, hogy a felfedezés után a büneset nyomban hozassék a rendőrség tudomására, másodsor, hogy mindaddig, míg a rendőrség helyszínre nem érkezik, annak a felfedezőn kívül senki még a közelébe se menjen.

Nagyváradon az utóbbi időben elkövetett bűneselekményeknél az említett követelményekkel szemben éppen az a közönség gyakorlata, hogy a bűneselekmények elkövetésének színhelyén nem csak az egész család és cselédség, de gyakran az egész ház és környék összes lakosai nyomban összefutnak s megkezdik a nyomozást és csak napok múlva, amidőn az általuk megejtett nyomozás semmi eredményre nem vezetett — jelentik fel az esetet a rendőrségnek.

Mint hogy az ilyen házinyomozás után eredményt felmutatni rendszerint a rendőrségi nyomozás is képtelen; saját érdekében felhívom a közönséget arra, hogy lopásokat vagy egyéb bűneseteket a felfedezés után nyomban tenát éjszaka folyamán is jelentsek a rendőrségnek, továbbá míg a rendőrség meg nem jelenik, a helyszínnel senkit még közelébe se bocsájtssanak.

Nagyvárad, 1915. január 18.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány.

316—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törv. hat. bizottsága, az elhalálozás folytán megüresedett adópénztárnoki állásnak választás utján leendő betöltését a f. év február hó 11-én megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzven ki, felhívom mindazokat, akik a IX-ik fizetési osztálynak megfelelő törzsfizetés és lakpénz, továbbá 300 korona személyi pótlékkal javadalmazott adópénztárnoki állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) f. évi február hó 6-ik napjának délután 5 órájáig annyival inkább adják be, mivel az elkésletten beadott, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. január 19.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
1163—1914. szám.

Hivatalos hirdetmény.

Felhívom az ebtulajdonosokat, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb március hó 1-ig az ebadót városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztók a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszeres esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1915. január 16.

Gerő.
rendőrfőkapitány